

Motion till riksdagen 2005/06:U382

av Rosita Runegrund m.fl. (kd)

Kvinna i världen

Motionen delad mellan flera utskott

Sammanfattning

Jämställdhet mellan män och kvinnor är en mänsklig rättighet och en nödvändig förutsättning för att uppnå politisk, social och ekonomisk säkerhet i samhället. Dock ignoreras ständigt kvinnors mänskliga rättigheter. Genom våld och systematisk diskriminering förtrycks kvinnor runtom i världen. Trots att kvinnor utgör mer än hälften av världens befolkning får de sällan vara med och påverka beslut som är avgörande för deras livssituation. Endast 10 % av världens parlamentariker och endast 6 % av världens ministrar är kvinnor (Unifem). Detta innebär att nästan alla världens samhällen och resurser styrs och kontrolleras av män. Men också andra anledningar ligger bakom.

Enligt FN:s utvecklingsfond (UNDP) är det våldet mot kvinnor och flickor som har identifierats som det största hindret för att kvinnor skall få mer inflytande och makt. Kvinnor är fattigast i världen och också de minst utbildade. Ändå utför kvinnor i många utvecklingsländer det mesta av arbetet i jordbruket. Kvinnors rätt till mark, krediter och produktionsmedel är därför av grundläggande betydelse. Ojämlikheten mellan könen minskar möjligheterna till en effektiv fattigdomsbekämpning – vilket i sin tur påverkar både kvinnor och män. Kristdemokraterna vill rikta delar av det svenska biståndet till kvinnor för att på så vis öka den samhälleliga effekten av biståndet.

I Sverige anses kvinnor vara privilegierade i förhållande till andra länder. Trots det finns det fortfarande mycket att göra innan jämställdheten mellan kvinnor och män verkligen kan sägas vara reell även i vårt land. Genom att Sverige anses vara ett föregångsland inom jämställdheten har vi också ett ansvar att driva jämställdhetsarbetet i olika internationella sammanhang.

Världens länder har gjort en rad åtaganden för att främja jämställdhet. FN har utarbetat en konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw). EU:s ministerråd har beslutat att biståndsinsatser skall utgå från ett jämställdhetsperspektiv. Detta är steg i rätt riktning, men det räcker inte. Fortfarande är kvinnor runtom oss utsatta för olika typer av diskriminerande, förnedrande och brottsliga handlingar. Parallellt med jämställdhetsarbetet måste kränkande företeelser såsom hedersmord, människohandel, prostitution, kvinnlig könsstympning, prenatal könsdiskriminering och våld mot kvinnor bekämpas med krafttag.

Fel! Okänt namn på

Genom riktat bistånd ger man kvinnor den ekonomiska makten och därigenom ger man dem också en möjlig väg in i den politiska makten. Vi öronmärker därför 200 miljoner kronor för bistånd riktat till kvinnor, vilket näst intill innebär en fördubbling av de riktade insatserna till kvinnor (Sidas och UD:s insatser under 2005 beräknas uppgå till totalt 215 miljoner kronor).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Mänskliga rättigheter och demokrati.....	6
Stärkt jämställdhet med riktade bidrag.....	6
FN i kampen mot kvinnovåldet.....	6
Pekingkonferensen 1995	6
Cedaw	7
Kvinnor och krig.....	7
Våldtäkt som vapen.....	8
Kvinnor och postkonfliktsituationer.....	9
Kvinnors situation i världen	9
Kvinnor i politiken	9
Kvinnor och fattigdom	9
Kvinnor och utbildning	10
Kvinnor och hiv.....	10
Riktat bistånd till kvinnor.....	11
Hedersmord.....	11
Människohandel och prostitution	12
Människohandel.....	12
Prostitution.....	13
Kvinnlig könsstympning	14
Prenatal könsdiskriminering.....	15
Våld mot kvinnor och barn	15
Sydafrika	16
Barnäktenskap.....	16

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i bilaterala och multilaterala kontakter med andra länder skall verka för att traditionella lagar som diskriminerar kvinnor avskaffas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en uppföljningsmekanism för resolution 1325, enligt mönster från Cedawkonventionen, upprättas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera ett ökat samarbete mellan regeringar, FN-systemet och det civila samhället för en ökad global jämlikhet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvinnors utsatta situation i krig kräver ökad uppmärksamhet av FN och andra internationella organ samt att kvinnor på flykt skall få särskilt skydd mot sexuella övergrepp och våld i flyktinglägren.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för en global ökning av antalet deltagande kvinnor på högsta politiska nivå.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för en minskad klyfta mellan kvinnors och mäns tillgång till mark, krediter och produktionsmedel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör öka trycket på utvecklingsländerna att höja andelen kvinnors deltagande i beslutande församlingar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilt uppmärksamma invandrarkvinnors utsatthet för våld och "hedersmord" inom den svenska integrationspolitiken.¹
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att det internationella samfundet intensifierar arbetet med att stoppa det könsrelaterade våldet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att "hedersmord" sätts upp som ett prioriterat ämne på den politiska dagordningen i Sverige och inom EU.²
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bekämpningen av människohandel bör prioriteras.²
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU och internationellt skall verka för ett förbud mot prostitution.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom ramen för biståndspolitiken bör rikta stöd till kampen mot kvinnlig könsstympning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rikta utbildningsinsatser gällande kvinnlig könsstympning till invandrarkvinnor och svensk hälso- och sjukvårdspersonal.

Fel! Okänt namn på

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör verka för att EU erkänner kvinnlig könsstympning som brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön.¹
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör uppmana Sydafrika att presentera en nationell handlingsplan för att motverka mäns våld mot kvinnor.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om förändrad lagstiftning för att kunna komma åt gärningsmän som misstänks för människohandel.²
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om skärpta krav från Sverige och EU i förhandlingar med kandidaterande medlemsländer till Europeiska unionen om att förhindra barnäktenskap.

¹ Yrkandena 8 och 16 hänvisade till SfU.

² Yrkandena 10, 11 och 18 hänvisade till JuU.

Fel! Okänt namn på

Mänskliga rättigheter och demokrati

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati är begrepp som hör ihop. I arbetet med att uppnå skydd av de mänskliga rättigheterna för alla och en allmän demokratiutveckling måste också jämställdhetsbegreppet ingå och vara en viktig del i målbilden. Arbetet för mänskliga rättigheter och jämställdhet är oerhört angeläget i såväl internationella som nationella sammanhang. Föraktet mot kvinnor i många av världens länder, de systematiska våldtäkterna som kvinnor och barn utsätts för vid krigssituationer, är att anse som grova brott mot mänskliga rättigheter och jämställdhet. I Sydafrika ruinas en flickas liv var trettonde sekund genom våldtäkt. Flickor slutar skolan på grund av sexuella trakasserier och övergrepp från manliga skolkamrater och lärare. Kristdemokraterna anser att regeringen i sina bilaterala och multilaterala kontakter skall verka för att lagar som diskriminerar kvinnor avskaffas.

Stärkt jämställdhet med riktade bidrag

Sverige måste fastställa en tydlig strategi och ett aktionsprogram för främjande av jämställdhet mellan könen inom biståndspolitiken. Främjandet av jämställdhet mellan könen och stärkta ekonomiska och sociala rättigheter för kvinnor och flickor skall vara en av de parametrar som styr om ett land skall få ta del av svenskt bistånd. Jämställdhet mellan könen skall beaktas vid val av projekt och vilka metoder som skall användas inom utvecklingssamarbetet.

För att det skall vara möjligt att följa upp programmet och bedöma verkningsarna måste det uppställas tydliga mätbara kvantitativa och kvalitativa mål. Ett jämställdhetsmål kan vara att den politiska församlingen skall bestå av minst en fjärdedel kvinnor.

FN i kampen mot kvinnovåldet

Världens länder har gjort en rad åtaganden för att främja jämställdhet. Ett antal konventioner har skrivits under och kvinnor framhålls ofta som centrala aktörer vid världsamfundets konferenser om bl.a. miljö och hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, befolkning, social utveckling, boende och bebyggelsefrågor. Men det återstår mycket att göra innan alla konventioner också efterlevs.

Pekingkonferensen 1995

Under FN:s kvinnokonferens i Peking 1995 antog världens länder en deklaration och en handlingsplan för kvinnors rättigheter som var politiskt men inte juridiskt bindande. Vid konferensen antogs en handlingsplan mot diskrimine-

ring av kvinnor som ställde krav på länderna att vidta åtgärder och om nödvändigt anpassa lagar för att undanröja alla hinder för jämställdhet. Enskilda länder (bl.a. Sverige) utarbetade nationella "jämställdhetsplaner" inför konferensen. Flera länder har utarbetat rapporter till FN om hur konferensen i efterhand har följts upp.

Cedaw

Trots att 180 av FN:s 191 medlemsstater har ratificerat FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor (Cedaw) är många kvinnor och flickor i världen utsatta för hot och övergrepp. Cedaw är dessutom den konvention som har flest undantag inskrivna av de länder som har anslutit sig. Bl.a. har många muslimska länder undantag vad gäller kvinnans rättigheter inom familjen. En kvinnodiskrimineringskommitté har upprättats för att granska efterlevnaden av konventionen.

En sammanställning som Unifem gjort över våldet mot kvinnor i världen visar att minst 20 % av världens kvinnor har utsatts för psykisk eller sexuell misshandel av en man. Våld mot kvinnor orsakar fler dödsfall än cancer och trafikolyckor sammanlagt. 80 % av kvinnor i Pakistan utsätts för våld i hemmen. Varje år utsätts 700 000 kvinnor för våldtäkter och sexuella övergrepp i USA. 20 000 till 50 000 kvinnor våldtogs under konflikten i det forna Jugoslavien. Varje år könsstympas två miljoner flickor i Afrika. Listan över våld mot kvinnor kan göras mycket lång. Kristdemokraterna anser att Sverige bör arbeta för att det internationella samfundet ytterligare intensifierar arbetet med att stoppa det könsrelaterade våldet.

Kvinnor och krig

Alltför många konflikter i världen resulterar i krig. En av förutsättningarna för att uppnå långsiktig fred och stabilitet är att involvera det civila samhället i fredsprocessen, vid fredsförhandlingar och försoningsarbete. Dessvärre uteslängs alltför ofta halva befolkningen, nämligen kvinnorna, helt från det fredsbyggnadsarbetet. Detta sker trots att de både drabbas hårdast av konsekvenserna av krig och är som mest benägna att samarbeta och söka fredliga lösningar. Genom antagandet av resolution 1325 år 2000 erkände världssamfundet problemet och förde upp det på den internationella politiska dagordningen. Efterlevnaden av konventionen är dessvärre bristfällig.

Att kvinnor är speciellt utsatta i krig blir särskilt tydligt i konflikter som den i Darfur. Kvinnor i byar och flyktingläger utsätts för ihållande övergrepp från regeringstrupper och milisen. Janjawidmilisen torterar, rövar bort och våldtar kvinnor och flickor för att på så sätt förödmjuka befolkningen och tvinga dem på flykt. Dessa övergrepp får fortsätta trots att regeringen lovat avvärja miliserna. Även i exempelvis Sierra Leone har kvinnor utsatts för sexuellt våld, utövat av alla sidor i den råa och hänsynslösa konflikten. Trots

Fel! Okänt namn på

att FN-trupperna i landet utbildar polisen i mänskliga rättigheter förekommer det ingen särskild utbildning av varken militär eller polis för att slå vakt om kvinnorätt eller skydd av kvinnor. Kvinnor får som regel inte tillräckligt skydd mot det sexuella våld som används som vapen för underkastelse av länder och folk. Tyvärr tar inte heller FN-personalen det ansvar de borde. Det har visat sig att viss FN-personal sexuellt utnyttjar de flyktingar som de satts att beskydda. Dessa larmsignaler är mycket oroande. I Kongo-Kinshasa har FN-anställda köpt sex från kvinnor och flickor. Ofta prostituerar sig unga flickor i utbyte mot mat. Dessa flickor har i många fall dessutom tidigare utsatts för sexuellt våld som en del i krigföringen.

Kristdemokraterna anser att kvinnors utsatta situation i krig måste uppmärksammas än mer av FN och andra internationella organ och få ökat skydd vid krig. Kvinnor på flykt skall erbjudas särskilt skydd mot sexuella övergrepp och annat våld som sker i flyktinglägren. Kristdemokraterna anser med anledning av den sexhandel som bedrivs i krisdrabbade områden där det finns FN-personal att den svenska regeringen bör initiera en omfattande skärpning av uppförandekoden inom FN-systemet samt att utbildningen av våra egna svenska soldater i internationell tjänst skärps ytterligare i detta avseende.

Våldtäkt som vapen

Första gången massvåldtäkter uppmärksammades som vapen var i Bangladesh 1971.

Allt oftare används våldtäkt systematiskt som ett vapen i kris- och krigsdrabbade områden, särskilt vid etnisk rensning då våldtäkt sätts i system för att bryta ned befolkningen. Nästan varje överlevande tonårig flicka från folkmordet i Rwanda 1994 antas ha blivit våldtagen. Man uppskattar också att hälften av alla kvinnor i Sierra Leone och 40 % av alla kvinnor i Liberia har blivit våldtagna. Nästan en tredjedel (28 %) av våldtäktsoffren i Darfur som sökt behandling hos Läkare utan gränser rapporterade att de våldtagits upprepade gånger av en eller flera män. I mer än hälften av fallen utsätts kvinnorna även för misshandel. Kvinnorna berättade för Läkare utan gränser att de misshandlats med käppar, piskor eller yxor före, under och efter våldtäkten. Några av de våldtagna kvinnorna var dessutom synbart gravida.

Hundratusentals kvinnor runtom i världen lever med de men som dessa övergrepp medför. Också kvinnans omgivning drabbas. Våldtäkter i krig har först nu kommit att betraktas som ett brott mot mänskligheten och är sedan 2002 uppfört som krigsbrott enligt Romstadgan för den internationella domstolen i Haag. Nu döms för första gången krigsförbrytare för systematisk våldtäkt i krig.

Kvinnor och postkonfliktsituationer

I kriser och konflikter är det i regel kvinnorna som håller i gång samhället. De får då ersätta den sociala service som slagits ut samt ta hand om sjuka och skadade.

Kvinnorna har ofta också stort ansvar vid återuppbyggnadsprocessen. De spelar ofta en viktig roll vid återintegreringen av f.d. soldater och krigsdrabbade grupper.

När konflikten är över har kvinnorna en möjlighet att vara med och forma framtiden. Det är viktigt att man här tillvaratar den kompetens som kvinnor har. Det är just i efterdyningarna av konflikter när landets resurser är utarmade, infrastrukturen är ur funktion och de sociala, ekonomiska och politiska relationerna är ansträngda som det finns en chans att införa jämställdhet i landets nya lagar och politiska system.

Kvinnors situation i världen

Kvinnor i politiken

Målet för Unifem (FN:s utvecklingsfond för kvinnor) om att kvinnorepresentationen på viktiga beslutsfattande positioner skall utgöra 30 %, har antagits vid flera internationella konferenser sedan 1990-talet. Trots att vissa framsteg gjorts i alla världens regioner visar Unifem att kvinnor generellt fortfarande lyser med sin frånvaro i länders parlament.

Endast sex länder uppnår målet om att minst 30 % av parlamentarikerna och ministrarna skall vara kvinnor: Danmark, Finland, Holland, Norge, Sverige och Seychellerna. Endast i åtta länder återfinns minst 30 % kvinnliga kommunpolitiker, och 15 länder uppnår målet om minst 30 % kvinnliga chefer.

Ännu har bara 24 kvinnor nått en position som stats- eller regeringschef. 10 % av alla parlamentariker är kvinnor, och endast 6 % av världens ministrar är kvinnor. Denna ojämlikhet är relativt jämnt fördelad mellan rika och fattiga länder, och det är intressant att notera att det mest jämställda landet i världen vad gäller kvinnlig representation i parlamentet är Rwanda, med drygt 48 % kvinnor. Kristdemokraterna menar att kvinnorepresentationen i de nationella parlamenten måste öka, vilket kan åstadkommas genom att stödja lokala och nationella kvinnoorganisationer att försöka få in fler kvinnor på valbara platser på listor.

Kvinnor och fattigdom

Av världens fattiga är 70 % kvinnor. Det har skett en s.k. feminisering av fattigdomen – detta trots att kvinnor världen över är mycket ekonomiskt aktiva, dock på en kraftigt könssegregerad arbetsmarknad och ofta i arbeten som inte ger dem tillräckliga inkomster för att klara försörjningen.

Fel! Okänt namn på

En mycket liten andel av världens resurser i form av mark, finansiella resurser, krediter, teknologi m.m. ägs eller kontrolleras av kvinnor. Världsbanken konstaterar att en människas kön ofta är avgörande för hennes tillgång till och kontroll över resurser.

Kvinnor och utbildning

Av världens vuxna analfabeter är 64 % kvinnor, samtidigt som utbildning av kvinnor är en nyckel till utveckling. Klyftan mellan kvinnors och mäns utbildningsnivå har minskat, men fortfarande är bara 74 % av kvinnorna i utländerna läs- och skrivkunniga i förhållande till männen. I Afrika är drygt 50 % av alla kvinnor analfabeter och i södra och västra Asien är siffran 55–60 %. Flickor och kvinnor diskrimineras ofta i utbildning och yrkesliv. I många delar av världen lever kvinnor och män i skilda sfärer.

Att satsa på att förbättra kvinnors hälsa och att underlätta kvinnors arbete genom mekanisering och utbildning är ofta avgörande för att öka produktionen inom exempelvis jordbruket och förbättra människors levnadsvillkor. Enligt Världsbanken är finansiering av utbildning för flickor och unga kvinnor den mest kostnadseffektiva investering som finns i biståndssammanhang.

Kvinnor och hiv

I dag lever mer än 16,4 miljoner kvinnor med hiv/aids. På grund av ojämställdhet och förtryck är kvinnan mer utsatt och löper två gånger större risk att smittas med hiv än männen. I Afrika söder om Sahara löper tonårsflickor fem gånger större risk än jämnåriga pojkar att smittas av hiv. Den snabba spridningen av hiv understöds av att kvinnor berövats kontrollen över sina egna liv och kroppar. Många kvinnor är i en position där de inte har möjlighet att säga nej till sex eller där de inte kan skydda sig. Brist på utbildning gör också att kvinnor inte vet hur deras reproduktionssystem fungerar och har därför ingen aning om vilka risker det medför att vara sexuellt aktiv.

Många kvinnor smittas av sin egen partner. I Zambia anser mindre än 25 % att det är rätt att neka sin partner sex trots otrohet och bekräftad smitta. Ett annat stort problem är missuppfattningen att sex med en oskuld botar smitta. Detta gör att många unga flickor i bland annat Sydafrika tvingas ha oskyddad sex med män som har hiv. Att vara hivpositiv tenderar att vara stigmatiserande. Smittade kvinnor ses som "dåliga" kvinnor och utsätts för både psykiskt och fysiskt våld. I extremare fall har man till och med mördat hivpositiva kvinnor.

Riktat bistånd till kvinnor

En rapport från Världsbanken konstateras att länder som förbättrar kvinnors rättigheter och tillgång till skolutbildning och andra resurser får lägre andel fattigdom, snabbare ekonomisk tillväxt och mindre korruption än länder som inte gör sådana ansträngningar till förmån för kvinnorna. Jämställdhet är således mycket starkt förknippat med ekonomi och utveckling och är av avgörande betydelse för att uppnå effektiv och hållbar utveckling i utvecklingsländerna. Det finns många exempel som visar att ett sätt att minska fattigdomen i världen är att höja kvinnors och barns status. Deras fattigdom är till stora delar strukturell. Kvinnor saknar alltsomoftast ekonomiska tillgångar, egenom, makt, utbildning, sjukvård och är utsatta för våld och diskriminering på grund av sitt kön.

Kristdemokraterna anser därför att svenskt bistånd i ökad grad skall riktas till kvinnor i mottagarländerna. Undersökningar pekar på att sådant riktat bistånd dessutom ger bättre samhällsekonomiska resultat än övrigt bistånd. Biståndet gagnar i allmänhet även familjens barn och hushåll, och effekterna blir därmed större. Alltsomoftast utestängs kvinnor från beslutande församlingar på diverse politiska nivåer. Detta är en trend som måste brytas. Genom riktat bistånd ger man kvinnor den ekonomiska makten och därigenom ger man dem också en möjlig väg in i den politiska makten.

Kvinnors direkta deltagande och inflytande är nödvändigt för att skapa ett djupare, bredare och stabilare folkstyre och för att bidra till en mer effektiv och positiv utveckling av länder. Projekt för att förbättra tillgången till hushållsvatten är mer framgångsrika om kvinnor är involverade i planering och genomförande. Dessutom behövs jordbruksreformer som ger kvinnor en mer säker tillgång till mark. I Afrika söder om Sahara är det främst kvinnor som producerar mat, och ändå är kvinnor den del av befolkningen som har minst tillgång till marken.

Ekonomiska lån riktade till kvinnor betalas tillbaka i större utsträckning än lån riktade till män.

Kristdemokraterna öronmärker 200 miljoner kronor för bistånd riktat till kvinnor jämfört med regeringen, vilket näst intill innebär en fördubbling av de riktade insatserna till kvinnor (Sidas och UD:s insatser under 2005 beräknas uppgå till totalt 215 miljoner kronor).

Hedersmord

De fruktansvärda s.k. hedersmorden är ett uttryck för att kvinnan inte har några mänskliga rättigheter utan ses som en handelsvara. Minsta misstanke om att hon, enligt familjens sedvänja, är otuktig eller otrogen ger den övriga familjen rätt att döma kvinnan till döden – allt för att rädda familjens heder och sociala status. Mannen är ”skyldig” att ta livet av den kvinnliga familjemedlemmen. Samma stränga förhållningssätt gäller också, hur absurt det än kan låta, om hon blivit våldtagen.

Fel! Okänt namn på

Hedersmord är ett vedervärdigt exempel på att människovärdet kan könsrelateras och hur olika könen värderas. Detta är självklart helt oacceptabelt för Kristdemokraterna utifrån vår uppfattning om ett okränkbart människovärde och de mänskliga rättigheterna. En persons värde varken kan eller får bestämmas av kön. Enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna är vi alla födda fria och med samma mänskliga rättigheter. Kristdemokraterna anser att det är hög tid att placera de s.k. hedersmorden högt upp på den politiska dagordningen, såväl i Sverige som inom FN.

Enligt FN:s uppskattningar beräknas 5 000 kvinnor världen över mördas av sina egna familjemedlemmar.

Människohandel och prostitution

Människohandel

Den internationella handeln med främst flickor och kvinnor är en av de värsta formerna av våld mot kvinnor. Denna nutida form av slavhandel har ökat drastiskt under senare år och utgör i dag ett större problem i vårt moderna samhälle än någon kunnat ana. Uppskattningsvis 500 000 kvinnor är offer för människohandel och förs in i EU varje år – antingen rövas de bort, säljs eller ges falska förhoppningar om att få ett ”hederligt” arbete. Två tredjedelar av kvinnorna kommer från de forna sovjetstaterna. Kvinnor säljs till Sverige såväl som till övriga länder inom EU. I USA beräknas antalet kvinnor som är offer för människohandel vara mellan 20 000 och 50 000. Dessutom är troligen mörkertalet i den här frågan mycket stort. Människohandeln har blivit en global jätteindustri som omsätter oerhörda summor – troligen mer pengar än droghandeln. Människohandelsverksamheten i Europa blir allt bättre organiserad främst på grund av att även den organiserade brottsligheten, maffian, insett hur lukrativ och näst intill riskfri denna typ av verksamhet är.

Vare sig kvinnorna är medvetna om att de kommer att livnära sig på prostitution eller ej är de aldrig förberedda på det våld, den utsatthet och fara för livet som människohandel innebär.

Den internationella brottsligheten känner inga gränser. Kristdemokraterna menar att alla länder är berörda av problemet med människohandel som ursprungs-, transit- eller destinationsländer. Därför måste även polisen arbeta över nationella gränser och utbyta information med sina kolleger från andra medlemsländer. Det finns många exempel på hur Europols (Europeiska polis-samarbetet) arbete har satt stopp för internationella ligor.

De kvinnor som blir offer för människohandel kommer ofta från utsatta miljöer där fattigdomen är utbredd. Internationellt bistånd bör därför i större grad än i dag riktas direkt till kvinnor och barn.

Kriminalitet frodas snabbt i ekonomiskt och rättsligt svaga länder. Det är därför viktigt med särskilda satsningar på polisarbete och rättsligt samarbete i de nya medlemsländerna i Öst- och Centraleuropa samt i grannländerna i öst och på Balkan. Dessutom kan människohandeln hindras i betydligt större

utsträckning om tullen får ökade befogenheter. Det krävs även mer riktade resurser till polisen som arbetar med människohandelsbrott.

Enligt den ramlag som EU antagit skall offer för människohandel erbjudas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att de skall kunna vittna mot sina förövare. Detta är en viktig del i kampen mot människohandel och organiserad brottslighet. För brottsoffret kan det tidsbegränsade uppehållstillståndet under en rättslig process dessvärre uppfattas som ännu ett utnyttjande. Vid hemkomsten riskerar de sedan att utsättas för repressalier, bli uppsökta av kriminella ligor och att förskjutras av sina familjer när de får reda på att de prostituerats. Vår slutsats är att de utsatta barnen och kvinnorna aldrig får sändas tillbaka till hemlandet om de inte kan garanteras skydd. Vi anser att kvinnor och barn som utnyttjats som sexslavar och som inte kan garanteras skydd vid hemkomsten skall kunna söka och få uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller på humanitär grund.

För Sveriges del behövs även en förändring av lagstiftningen för att kunna komma åt gärningsmän som misstänks för människohandel. I dag finns det ett krav på att gärningsmannen skall ha använt sig av otillbörliga medel. Detta har medfört att åtalet för misstänkt människohandel i stället i vissa fall har ändrats till koppleri. Det har helt enkelt inte gått att styrka att otillbörliga medel använts. Vi anser att fokus i stället bör ligga på gärningsmannen och på brottet. Brotsrekvisiten för människohandel bör därför ses över.

Sverige bör också se över möjligheten att staten, vid skadestånd på grund av brott, förskotterar skadeståndet till brottsoffret i likhet med vad som gäller i merparten av EU:s medlemsländer. Det blir särskilt viktigt i de fall då brottsoffret tvingas lämna landet efter domen.

Prostitution

Prostitution är ett missbrukande av kvinnans kropp. Mannen betalar och köper sig rätten att utnyttja en annan människas kropp. Ingen människa som missbrukas på detta sätt kan förbli hel som människa. De permanenta fysiska och psykiska skadorna lämnar spår för resten av livet. En prostituerad kvinna är skyddslös och ett brottsoffer för mäns maktutövning och därmed berövad sin mänskliga värdighet. Dessutom utsätts hon för risken att smittas av sexuellt överförbara sjukdomar.

Den prostituerade kvinnan är oftast anonym. Genom namnlösheten förmedlar hon till omgivningen att hon inte är verklig och ingen behöver heller komma ihåg henne. Naturligtvis underlättar detta för köparen att utan samvetsbetänkligheter genomföra ”sin del i transaktionen”. Män som utnyttjar prostituerade kvinnor visar inte endast ett förakt för kvinnokroppen utan också för kvinnan som person. Ingen väljer frivilligt att prostituera sig utan bakgrunden är i stället ofta en historia fylld av fysiska och/eller psykiska övergrepp, drogmissbruk, brist på kärlek och fattigdom.

Mot bakgrund av detta resonemang anser Kristdemokraterna att prostitution aldrig får behandlas som ett yrke bland andra – varken vad gäller lagstiftning, reglering av arbetstider, semester, bildande av fackförbund eller annat.

Fel! Okänt namn på

Där man har legaliserat prostitution leder det till normalisering av fenomenet. I Nederländerna menar man att eftersom verksamheten alltid har funnits får den heller inte förbjudas. I stället skyller man den prostituerades förnedring på länders förbud mot verksamheten eftersom valet av ”yrke” är självvalt. Genom detta sanktionerar staten synen på kvinnan som handelsvara, och det motverkar alla försök att uppnå jämställdhet mellan könen. Resonemanget är för Kristdemokraterna helt oacceptabelt. Lagarna till skydd för de prostituerade i Nederländerna kan möjligen skydda dem till viss del, men omöjliggör samtidigt kampen mot detta destruktiva inslag i våra samhällen. Prostitution hör inte hemma i samhällen där grundstommen är alla människors lika värde. Man får aldrig tillåta en människa att köpa en annan. Kristdemokraterna anser att Sverige, i EU och i andra internationella sammanhang, skall verka för att prostitution förbjuds.

Kvinnlig könsstympning

127 miljoner kvinnor har blivit könsstympade i Afrika. Två miljoner flickor drabbas varje år trots att många afrikanska länder lagstiftat mot ingreppet. Könsstympning är en skadlig sedvänja som medför allvarliga psykologiska och medicinska konsekvenser. Ingreppet är traumatiskt och påverkar flickan och senare kvinnan psykiskt och fysiskt under hela livet. Exempelvis kan nämnas kroniska infektioner, cystor, frigiditet, sterilitet, ökad risk att smittas av hiv och smärtor vid samlag. Ännu mera påtagligt blir problemen av stympningen vid barnafödelse. Då riskerar kvinnorna att dö i barnsäng och barnet att dö av syrebrist. Allt detta lidande i ett enda syfte, nämligen att ge mannen full kontroll över kvinnan. Kvinnlig könsstympning förekommer i Sydamerika och Asien, men det är i länderna kring Afrikas horn – Somalia, Sudan, Djibouti, Etiopien – och Eritrea som det är som vanligast förekommande. Här beräknas så gott som samtliga kvinnor vara könsstympade. Åldern för ingreppet kan variera från en månad upp till tolv år beroende på vilken typ av könsstympning det handlar om. Orsakerna till könsstympning är inte religiösa utan praktiserades redan i gammalegyptisk tid. Det är svårt att ändra en djupt rotad tradition, och det sociala trycket är stort. En flicka som inte är omskuren riskerar att inte bli gift och aldrig bli betraktad som en vuxen kvinna. Många afrikanska kvinnor lever under föreställningen att lidande tillhör livet. De inbillas att en omskuren klitoris kan orsaka impotens hos män och att deras barn kan dö. Trots det allvarliga med könsstympning är det inte speciellt uppmärksammat i biståndssammanhang. Kristdemokraterna vill ändra på detta och anser det viktigt att inom ramen för biståndsarbetet aktivt stödja kampen mot denna gamla, skadliga och barbariska sedvänja. Ett ”uppvaknande” behövs. Många av de kvinnoorganisationer som verkar mot könsstympning talar i dag öppet om ingreppet som ett allvarligt problem – särskilt den faraoniska varianten (infibulationen) då kvinnans hela könsorgan skärs bort och sys ihop så att endast en liten öppning återstår. Den är den brutalaste, mest riskfyllda och samtidigt den vanligaste könsstympningen. De ”barn-

morskor” som utför könsstympningar, med glasskärvor eller rakblad som redskap, måste påverkas att sluta med verksamheten och ges andra uppgifter i samhället. Informationen om könsstympningens farliga konsekvenser måste också förbättras till invandrarkvinnorna i Sverige liksom till svensk hälso- och sjukvårdspersonal. Vi anser att delar av det multi- och bilaterala biståndet bör riktas till kvinnoorganisationer som kämpar mot kvinnlig könsstympning och till intensiva informations- och upplysningskampanjer om de negativa konsekvenserna av bruket av denna sedvänja i biståndsländerna och i vårt eget land.

Kritik har framförts i bl.a. Europaparlamentet om att västländerna går alltför långsamt fram i frågan om kvinnlig könsstympning (trots att bruket numera är olagligt i Schweiz, Sverige, Storbritannien och USA). Kristdemokraterna anser att EU skall erkänna kvinnlig könsstympning som ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Vi anser vidare att lagstiftning och praxis måste innebära ett reellt skydd för den som söker asyl på grund av förföljelse på grund av kön.

Prenatal könsdiskriminering

Andelen kvinnor i förhållande till män har sjunkit dramatiskt de senaste årtiondena, framför allt i Asien. Uppskattningar visar att 60 miljoner kvinnor saknas i den delen av världen. Orsakerna är aborter av flickfoster, undernäring och överarbete bland kvinnor. I många länder är spädbarnsdödligheten högre bland flickor – detta på grund av att flickor ofta får sämre vård och behandling redan som nyfödda.

Kristdemokraterna anser att det finns all anledning för Sverige att, som ett föregångsland i arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter, målinriktat arbeta för att frågan om prenatal könsdiskriminering kommer upp på den internationella politiska dagordningen och behandlas inom FN.

Inom utvecklingsarbetets ram anser Kristdemokraterna att stöd också bör ges till kvinnoorganisationer, läkare, jurister och vetenskapsmän som arbetar i kampen mot könsbestämning av foster. Initiativ bör också tas till allmän utbildning och upplysningskampanjer för att ändra attityder till kvinnors mänskligt värde och mänskliga rättigheter.

Våld mot kvinnor och barn

Våld mot kvinnor förekommer i alla samhällen och samhällsklasser och är också ett problem i Sverige. Statistiken är dystert över kvinnor som misshandlas och dödas av närstående män. Många kvinnor utsätts för våld i hemmet, och det tar sig olika uttryck under kvinnors hela livscykel. Flickfoster fördrivs, flickebarn dödas, och flickor utsätts för könsstympning, sexuella över-

Fel! Okänt namn på

grepp och våldtäkter. Sexuella trakasserier i skolan är t.ex. ett alltmer uppmärksammat problem i Sverige.

Sydafrika

I Sydafrika anmäls varje år 52 000 våldtäkter (annan statistik visar på omkring 1,6 miljoner våldtäkter per år). Det är en av världens högsta siffror för våld mot kvinnor. Kvinnors svaga ställning i den sydafrikanska kulturen förvärras i samband med utbredd fattigdom och den svåra situation som råder för flickor i Sydafrikas många kåkstäder. Enligt en undersökning från 2002 (grundad på svar från 2 000 tonåringar) uppger 39 % av tonårsflickorna i Sydafrika att de någon gång våldtagits. En tredjedel säger att de är rädda för att neka till sex. 16 % av de undersökta medger att de gått med på sex i utbyte mot pengar, sprit, mat eller annat. En rapport från Human Rights Watch (HRW) visar att unga flickor i Sydafrika slutar skolan för att de dagligen utsätts för sexuella trakasserier, förföljelser och våldtäkter. Det är deras manliga skolkamrater och manliga lärare och föreståndare som står för övergreppen och mobbningen. Den sydafrikanska regeringen har genomfört flera lagändringar för att få bukt med problemet. Likväl följs inte lagstiftningen av lokala skoladministrationer som i stället uppmanar de våldförda flickorna och deras familjer att inte anmäla övergreppen. Flickorna lär sig därmed att sexuella övergrepp och trakasserier är en del av skolvardagen och väljer därför att stanna hemma.

Kristdemokraterna anser att det finns all anledning för Sverige att föra upp den afrikanska flickans skolsituation på den internationella politiska dagordningen för att på så vis förmå de sydafrikanska myndigheterna att ta tag i problemet våld riktat mot kvinnor. Vi anser också att regeringen i sina samtal med den sydafrikanska regeringen och dess utbildningsdepartement bör uppmana landet att presentera en handlingsplan för att åtgärda problemet med sexuella övergrepp i skolorna. Det bör påpekas att den sydafrikanska regeringen har förpliktelser att tillhandahålla skolundervisning utan diskriminering grundad på kön – detta både enligt den egna konstitutionen och enligt de internationella avtal som den sydafrikanska regeringen ratificerat.

Barnäktenskap

Barnäktenskap är en plåga som drabbar miljontals flickor. De stängs in i ett liv som ofta är fyllt av smärta och elände. Att tvinga barn till förtida giftermål är inte bara fysiskt och psykiskt skadligt – det innebär också ett övergrepp mot deras individuella frihet. Barnäktenskap förekommer över hela världen, inte minst i Europa. Bland de cirka tre miljoner romerna i Central- och Östeuropa är barnäktenskap ett vanligt förekommande fenomen (bl.a. i det blivande EU-landet Rumänien). Romerna anses vara Europas fattigaste folkgrupp, och deras levnadsnivå ligger i nivå med Botswana och Zimbabwe enligt en FN-

Fel! Okänt namn på

rapport. Här krävs det tydliga krav från Sverige och EU för att förhindra denna form av brott mot mänskliga rättigheter. Detta bör också vara ett krav i förhandlingar med kandiderande medlemsländer till Europeiska unionen.

Det krävs också insatser för att minska fattigdom och öka utbildningsnivån. Länder i Afrika söder om Sahara har en mycket hög andel gifta flickor i åldern 15–19 år (Kongo-Kinshasa 74 %, Niger 70 % och Uganda 50 %). I Afghanistan säljer fattiga bönder sina döttrar för att kunna betala skulder. Traditionen i Afghanistan har varit att flickor gifts bort så fort de når puberteten. Men till och med sjuåriga flickor har sålts till äldre män. Krafttag krävs mot denna form av grov kränkning av de mänskliga rättigheterna.

Stockholm den 5 oktober 2005

Rosita Runegrund (kd)

Holger Gustafsson (kd)

Erling Wälivaara (kd)

Ingvar Svensson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Alf Svensson (kd)

Else-Marie Lindgren (kd)

Mats Odell (kd)

Gunilla Tjernberg (kd)